

Doporučení pro využívání nástrojů umělé inteligence (AI) v publikační činnosti časopisů FF MU

Tento dokument zpracovaný edičním týmem FF MU formuluje nezávazná, avšak doporučená pravidla pro autory, recenzenty a redaktory periodik FF MU při využívání generativních nástrojů umělé inteligence (např. ChatGPT, Claude, Gemini) v souvislosti s tvorbou, hodnocením a publikováním odborných textů. Návrhy vychází z [Doporučení k využití nástrojů umělé inteligence při plnění studijních povinností](#) a z konzultací s fakultní AI metodičkou.

Klíčové principy

1. Využití AI nesmí narušit zásady poctivosti, autenticity a plagiátorství. AI slouží jako nástroj, nikoli jako náhrada autorské práce.
2. Jakékoli použití AI musí být v rukopisu jednoznačně deklarováno.
3. Autoři nesou plnou odpovědnost za přesnost, originalitu a právní bezvadnost textu a dat, i když vznikly pomocí AI.
4. AI není autor. Nástroje AI nesplňují mezinárodní kritéria autorství, nelze je uvádět jako (spolu)autora.
5. Je potřeba udržovat bezpečnost a důvěrnost. Nevkládejte do AI nástrojů osobní, důvěrné ani nepublikované údaje, ledaže máte smluvně zajištěno, že data nebudou uchována ani sdílena.
6. Buďte opatrní při „detekci AI“. Skóre z automatických detektorů AI není dostatečně spolehlivý podklad pro odmítnutí rukopisu.

Deklarace využití AI v rukopisech

- **Generování nebo rozsáhlá úprava textu** vyžaduje stručné vysvětlení přímo v rukopisu a detailní popis promptů či parametrů v příloze nebo datovém repozitáři.
- **Podpůrné úlohy, jako je kontrola gramatiky, překlad nebo sumarizace**, se deklarují krátkou poznámkou v rukopisu, například: „Text byl jazykově upraven pomocí nástroje DeepL Write (verze ...).“
- Při **generování obrázků, grafů či kódu** je třeba v metodické části uvést použitý nástroj, nastavené parametry a licenční režim výstupu.
- Jestliže je AI využita k jiným účelům, například k **analýze dat, návrhu vizualizací nebo generování výzkumných hypotéz**, doporučujeme v metodologické části článku popsat rozsah a dopad takového využití.
- **Vzorové prohlášení**
 - „Část 3.2 byla vytvořena s využitím modelu ChatGPT 4 (OpenAI, verze 2025-04-18). Kompletní přepis prompt–response je uložen v repozitáři Zenodo (doi: 10.5281/zenodo.XXXXX).“

Citování výstupů AI

- **Bibliografická citace (ČSN ISO 690:2022)**
 - *Prompt*. ChatGPT 4 [online]. San Francisco: OpenAI, 12. 5. 2025 [cit. 27. 5. 2025]. Dostupné z: <https://chat.openai.com>
- **Citace APA (7. vyd.)**
 - OpenAI. (2025, May 12). *ChatGPT* (ver. 4) [Large language model]. <https://chat.openai.com>
(*Conversation transcript available in the article's supplementary material.*)
- **Citace Chicago (17. vyd.)**
 - V poznámce uveďte co nejpřesnější znění promptu a základní identifikaci modelu.
 - 1. ChatGPT (model GPT-4o), OpenAI, prompt: "Jaké jsou hlavní zásady řecké tragédie?", konverzace s autorem, 12. 5. 2025.
- **Minimální náležitosti citace**
 - název nástroje a verze/model;
 - datum interakce;

- znění promptu či odkaz na úplný soubor promptů;
- URL nebo DOI;
- odkaz na plný přepis, je-li vyžadován.
- Pouhá bibliografická citace nenahrazuje metodologický popis využití AI; ten je nutný, pokud měla AI vliv na vědecké výsledky.

Pokyny pro autory

- V průvodním dopise redakci vždy uveďte, zda a k jakému účelu byla AI použita.
- Před zveřejněním kriticky ověřte fakta, citace a souvislosti generované AI.
- Nevkládejte do veřejně dostupných AI nástrojů osobní nebo nepublikovaná data.
- Nepoužívejte AI k vytváření fiktivních citací či dat; jde o vědeckou nepoctivost.

Pokyny pro recenzenty

- Pokud při posudku použijete AI (např. pro sumarizaci, jazykové korekce nebo analýzu), uveďte to v závěru recenze a popište, jak byl nástroj využit.
- Nezasílejte části rukopisu do veřejných AI platforem, pokud od vydavatele nemáte zajištěno NDA či Enterprise licenci chránící data.
- V případě nejasností požádejte autory o detailní informace (např. přepis promptů, parametry modelu).
- Při kládáte-li detekční report AI, upozorněte na jeho omezenou spolehlivost a nepoužívejte ho jako jediný podklad pro negativní verdikt.

Právní a licenční aspekty

- Výstupy generativní AI mohou postrádat právní ochranu autorským právem (tzv. „public domain“). Autor/recenzent odpovídá za licenční bezvadnost jejich dalšího šíření.
- Za porušení práv třetích stran odpovídá autor rukopisu.